Zadaci za vježbu

1. Napon izvora izmjeren je s puta u istim uvjetima,
digitalnim voltmetrom s prikazom 51/2 znamenke i
granicama pogrješaka ± (5.104 of reading + 4.106 of range),
na mjernom opsegu 1V. Aritmetička svedina svih
rezultata bila je 0,2145V, a standardno odstopanje
(pojedine vrijednosti) 0,7 mV. Kolika je složena standardna
nesigurnost Uc tako izmjerenog napona?

Mc = ?

2. Otpor trosila određen je mjerenjem istosnijeme strije koja njime prolazi i pada napova na vjemu. Kolika je relativna profire na nesignivost tako izmjerenog otpora Upr(R) na razini pouzdanosti 95% ako su relativua mjerna nesigurnosti 6 pripudni efektivni stupanj slobode izmjerevog napona i struje 6 6 redom 0,34% i Veffu=6 te 0,33% i VeffI=11? Vrijeduosti 6 6 6 pripadnog obuhvatnog faktora tp (veff) nalaze se u tablici 6 G Veff 2 5 10 15 20 25 30 35 40 45 50 to 4,30 2,57 2,23 2,13 2,09 2,06 2,04 2,03 2,02 2,01 2,01 6 G G G R= = G P = 95% Nc (R) = | 30 | N. (0) + (35) . N. (1) = | I. N. (1) + (-1) . N. (2) 6 Mer (U) = 0,34 % Mce(R) = 100 Mc (R) Veffu = 6 Mee (R) = 100 . \ = 100 . \ \frac{1}{2} . \ \frac{1}{2} . \ \(\frac{1}{2} \) = \ \(\frac{1}{2} \) \(\frac{1 Ner (I) = 0,33% VeffI = 11 = 100 · | t. He (U) + fr. Me (I) - [(100. Ne(U)) + (100. Ne(I)) = | Mer(V) + Mer(I) Upr (R)=? NCR(R) = \((0,34%)^2 + (0,33%)2 = 0,4738% Veffe = Mer (V) + Ver (I) = (0,4236%)" + (0,21%)"

Veff v Veff I 6 -15,25 ≈ (15)

tp(voffa)= 2,13

Vpr (R) = tp(vetfa) · Vca (c) = 2,13 · 0,47 38 % = 1,009 2 % 2 1,01 %,

3. Snagu gubitaka na četveropolu mjerimo koo razliku snaga
na ulazu i izlazu Ako je snaga od so W izmjerena
vatmetrom Vn na ulazu u četveropol uz velctivnu
nesigurnost 0,9%, a snaga na izlazu 43 W izmjerena
vatmetrom Wz uz relativnu nesigurnost 1,2%, koliku je
mjerna nosigurnost snage gubitaka?

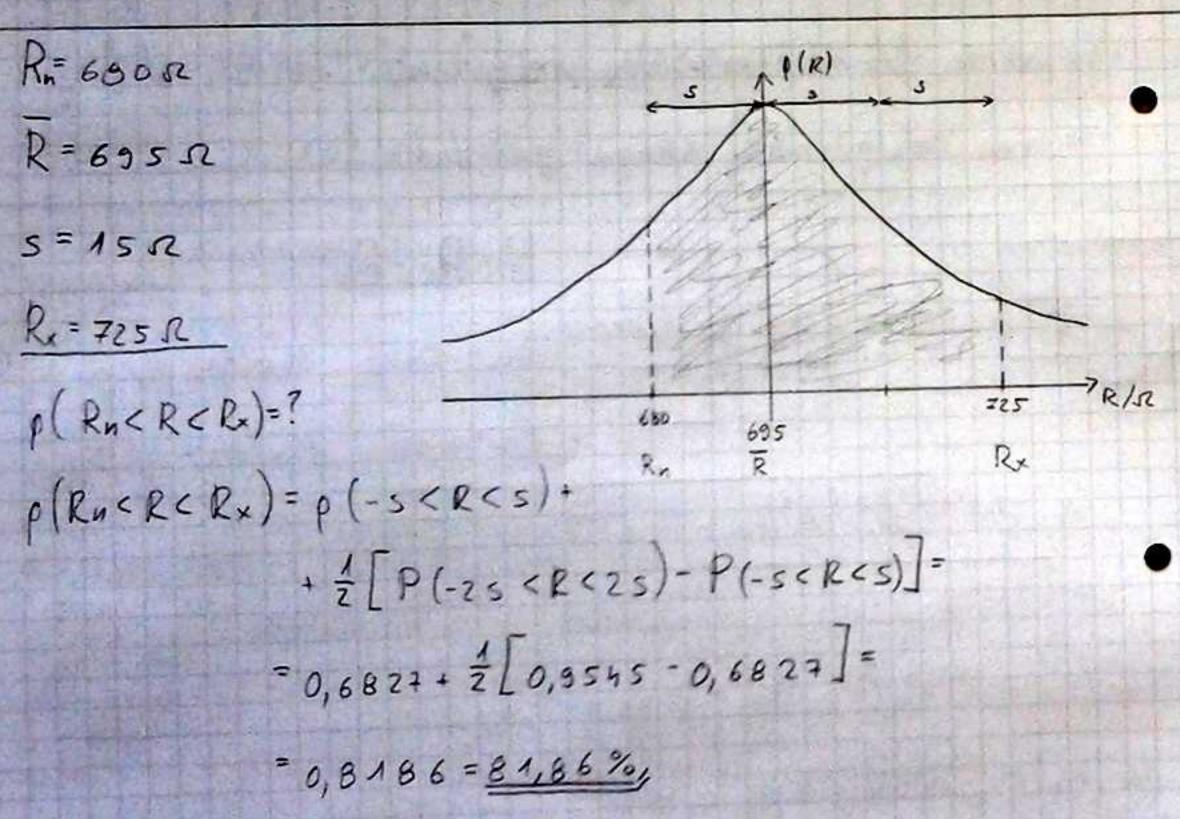
P₃ | h | w₁ | P₃ | h | w₂ | h | w₂ | h | w₃ | h | w₂ | h | w₃ | h | w₄ | h | w₂ | h | w₃ | h | w₄ | h | w₄

つつつつつつつつつ

Pg = Pul - Piz Pul = 50W Mce (Pul) = 9,9% Piz = 49W Mce (Piz) = 1,2%

 $| M_{c}(P_{g}) = \sqrt{\frac{2P_{g}}{2P_{v}}} \frac{1}{M_{c}^{2}(P_{vL})} + (\frac{2P_{g}}{2P_{v2}})^{2} \cdot \mu_{c}^{2}(P_{v2}) =
 | = \sqrt{\frac{1^{2} \cdot \mu_{c}^{2}(P_{vL})}{100}} \cdot \mu_{c}(P_{v2}) + (-1)^{2} \cdot \mu_{c}(P_{v2})
 | M_{c}(P_{vL}) = \frac{M_{c}R(P_{vL})}{100} \cdot P_{vL} = 0,45W
 | M_{c}(P_{vL}) = \frac{M_{c}R(P_{vL})}{100} \cdot P_{vL} = 0,588W
 | M_{c}(P_{vL}) = \frac{M_{c}R(P_{vL})}{100} \cdot P_{vL} = 0,588W
 | M_{c}(P_{vL}) = \frac{M_{c}R(P_{vL})}{100} \cdot P_{vL} = 0,588W
 | M_{c}(P_{vL}) = \frac{M_{c}R(P_{vL})}{100} \cdot P_{vL} = 0,45W^{2} + (0,588W)^{2} = 0,74W$

ulimjerili smo nebolibo desetaba otporniba nozime
vrijednosti 680 sz te dobili avitmetičku sredinu
695 sz i standardno adstupenje 15 sz. Vene li se
nasumce jedan otpornik, vjerojatnost da je njegova
vrijednost veća ad nazivne vrijednosti, a manja od 725 sz
iznosi:

5. Koliki su gubitei kondenzatora kapaciteta C=104f s

to d=0,012 pri naponu fretuencije 60 Hz i etaktivne
vrijadnost 220 V?

matematicli madel: $X_c = \frac{1}{4c} = \frac{1}{2nf.c}$ $X_c = \frac{1}{2\cdot n \cdot 60 \text{ M}_2 \cdot 10 \cdot 10^{-9} \text{ F}} = 265 258,7395 \Omega$ $t_g S = \frac{X_c}{R} \Rightarrow R = \frac{X_c}{t_0 \cdot f} = 12,1048537110^6 \Omega$ $R_c = \frac{V^2}{R} = \frac{(720 \text{ V})^2}{27,1048532110^6 \Omega} = \frac{2,13 \text{ m W}_c}{R}$ $C = \frac{1}{R}$

6. Utpornost žice od bakva kružnog presjeka određuje se mjere njem otpora i dimenzija na pripre mljenom utorku.

Ako su relativne mjerna nesigurnosti određivanja otpora, promjera i duljine žice redom 1,1%;1,7%;1.9%, kolika je relativna složena nesigurnost tako određene otpornosti materijala?

Matematicki model: P,R P,R $P = P \cdot \frac{P}{S} = P \cdot \frac{P}{D^{\frac{1}{2}}} = \frac{PP \cdot 4}{D^{\frac{1}{2}}}$ $P = \frac{Q^{\frac{1}{2}}R}{2} \cdot \frac{T}{L}$ ZADANO:

Mer(R) = 1,1% Mer(D) = 1,1% Ner(D) = 1,9%

$$M_{c}(e) = (\frac{\partial P}{\partial R}) \cdot M_{c}^{2}(R) + (\frac{\partial P}{\partial D}) \cdot N_{c}^{2}(D) + (\frac{\partial P}{\partial e}) \cdot N_{c}^{2}(e) =$$

$$= \sqrt{(\frac{\partial^{2}}{e} \cdot \frac{\pi}{e})^{2}} M_{c}^{2}(R) + (\frac{2DR}{R} \cdot \frac{\pi}{e}) \cdot N_{c}^{2}(0) + (\frac{D^{2}R}{2^{2}} \cdot \frac{\pi}{e}) \cdot N_{c}^{2}(e)$$

$$M_{cr}(P) = \frac{M_{c}(P)}{P} \cdot \lambda_{00} \%$$

$$M_{cr}(P) = \frac{D^{2}R \cdot \pi}{R \cdot m} \frac{D\pi}{mR} \cdot \sqrt{(D)^{2}} M_{c}^{2}(e) + (2R)^{2} N_{c}(D) + (\frac{DR}{R}) \cdot M_{c}^{2}(e) \cdot \lambda_{00} \%$$

$$= \frac{P \cdot V}{D^{2} \cdot R \cdot \pi} \cdot \frac{D\pi}{mR} \cdot D^{2}M_{c}^{2}(R) + \mu_{R}^{2} M_{c}^{2}(D) + \frac{D^{2}R^{2}}{R^{2}} \cdot M_{c}^{2}(e) \cdot \lambda_{00} \%$$

$$= \sqrt{\frac{M_{c}(R)}{R} \cdot \lambda_{00} \%} \cdot \frac{D^{2}R^{2}}{R} \cdot \frac{M_{c}^{2}(R)}{R} \cdot \frac{D^{2}R^{2}}{R} \cdot \frac{D^{2}R^{2}}{R} \cdot \frac{M_{c}^{2}(R)}{R} \cdot \frac{D^{2}R^{2}}{R} \cdot \frac{D^{2}R^{2}}{R} \cdot \frac{M_{c}^{2}(R)}{R} \cdot \frac{D^{2}R^{2}}{R} \cdot \frac{M_{c}^{2}(R)}{R} \cdot \frac{D^{2}R^{2}}{R} \cdot \frac{D^{2}R^{2}$$

7. Pri umjeravanju ampermetra na mjernom opsegu 1A dobivene pogrješke pri njegovom pokazivanju prikazane su tablično.
Kolika je mjerena struju ako on pokazuje 0,3 A?

I/A 0,10,20,30,60,50,60,70,30,91,0 P/m A 3 2-1-2 4 1 3 2 2-3

stvarna vrijednost = i zujerena vrijednost - pogrješta

I = Im - p = 0,3A - (-1mA) = 0,3A + 1mA = 0,301A,

8. Dva ampermetra unutrasnjih otpora redom RA1=0,01 S2,
RAZ=1S2, spojeni su serijski u strujni kruz kojim

pvolazi izmjenična struja od 2A. Pokazi vonje ampermetara,

RAN= 0, ON SE IA = IA = IA = IA = ZA

RAI= 1st

IAC = 2A

- g. Otpor jednog otpornika izmjeren je trina metodama:
- U-I metodom, digitalnim omometrom i usporadbom s

  poznatim otporom. Pritom su dobivene sljedeće aritmetičke
  sredine i pripadna standardna odstupanja sredine:

  1,998 st (6m st); 1,999 st (3m st); 2,002 st (12m st). Koja

  je najvjenojetnija vrijednost tog otpornika
- $R_{1} = 1,998 \Omega \qquad S_{1} = 6.10^{3} \Omega \qquad Q_{1} = \frac{1}{S_{1}} = \frac{1}{(6.10^{3} \Omega)^{2}} = 27.232.238 \frac{1}{2}$ $R_{2} = 1,992 \Omega \qquad S_{2} = 3.10^{3} \Omega \qquad Q_{2} = \frac{1}{S_{2}} = \frac{1}{(6.10^{3} \Omega)^{2}} = 1.111111 M \frac{1}{2}$ $R_{3} = 2,002 \Omega \qquad S_{3} = 1.10^{3} \Omega \qquad Q_{3} = \frac{1}{S_{2}} = \frac{1}{(6.10^{3} \Omega)^{2}} = 59.12.16 \frac{1}{2}$ $R = \frac{2}{2} Pi Ri \qquad 22.22228 \frac{1}{2} + 1.11111 M \frac{1}{2} = \frac{1}{2} Pi Ri \qquad 22.228 \frac{1}{2} + 1.1111 M \frac{1}{2} = \frac{1}{2} Pi Ri \qquad 22.228 \frac{1}{2} = \frac{1}{2} Pi Ri \qquad 23.228 \frac{1}{2} + 1.1111 M \frac{1}{2} = \frac{1}{2} Pi Ri \qquad 23.228 \frac{1}{2} + 1.1111 M \frac{1}{2} = \frac{1}{2} Pi Ri \qquad 23.228 \frac{1}{2} = \frac{1}{2} Pi Ri \qquad 23.228 \frac{1}{2} + 1.111 M \frac{1}{2} = \frac{1}{2} Pi Ri \qquad 23.228 \frac{1}{2} = \frac{1}{2} Pi Ri \qquad 23.228 \frac{1$

10. Koliki je približno fazni pomak između napora na mjernom zičanom otporniku i strije koju njime prolazi pri 2,5 LHz, o ako mu je otpor 100 sz., vlastiti kapacitet 56 pF te vlastiti induktivitet 100 pH?

$$\frac{1}{\sqrt{2}} = R + \frac{1}{\sqrt{2}} \frac{$$

= 0,0157 rad ≈ 0,016 rad,

11. Izmjerili smo nekoliko desetaka otpornika nazivne

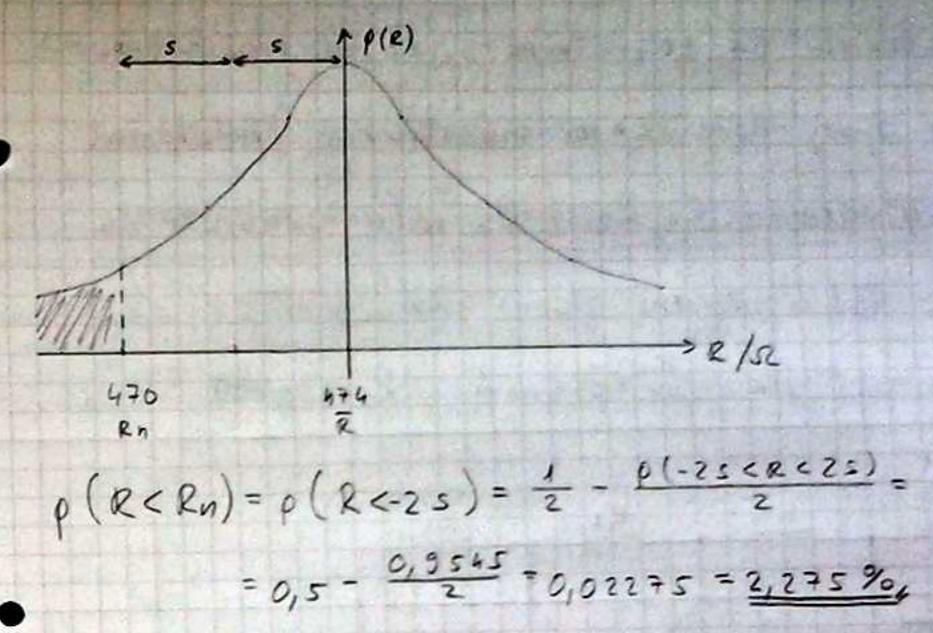
vrijednosti 42052 te dobili aritmetičku sredinu

424 Ω i standardno odstuponje 2 Ω. Uzme li se

nasumce jedan otpornik, vjerojetnost da je njegova

vrijednost manja od nazivne vrijednosti iznosi:

 $R_{n} = 470 \Omega$ $\bar{R} = 474 \Omega$ $S = 2 \Omega$ $\rho(R(R_{h}) = ?$

12. Dva voltmetra unutrušujih otpova redom Ru=25kΩ 1
Rvz=50kΩ, spojeni su serijski izvoru napona od sV.
Pokazivarje voltmetra, uz zanemorenje njihovih
pogrješaka, je sljedeće:

$$I = \frac{V}{R_{10} + \epsilon_{12}}$$

$$V_{10} = I \cdot R_{10} = V \cdot \frac{R_{10}}{R_{10} + R_{12}} = SV \cdot \frac{2S \cdot \lambda_{0}^{2} \Omega}{2S \cdot \lambda_{0}^{2} \Omega \cdot SO \cdot \lambda_{0}^{2} \Omega}$$

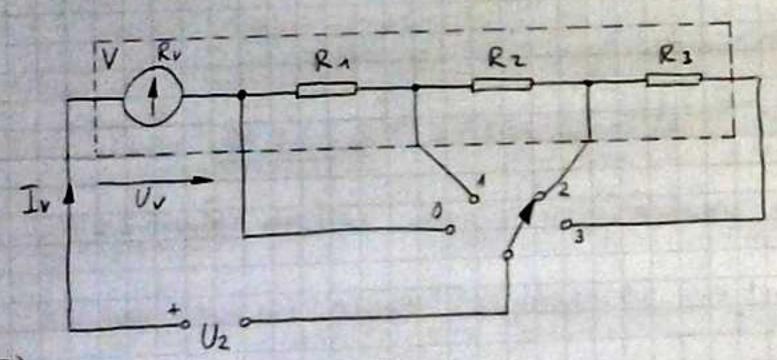
$$= \frac{\Lambda_{16} + V}{R_{10} + R_{12}}$$

$$V_{12} = I \cdot R_{12} = V \cdot \frac{R_{12}}{R_{11} + R_{12}} = SV \cdot \frac{SO \cdot \lambda_{0}^{2} \Omega}{2S \cdot \lambda_{0}^{2} \Omega \cdot SO \cdot \lambda_{0}^{2} \Omega}$$

$$= \frac{3 \cdot 33 V_{10}}{R_{10} + R_{12}}$$

13. Instrumentu sa zakretnim svitkom proširujemo mjerni opseg dodavanjem višestrukog predotpora.

Koje otpornike R1, R2 i R3 valja odabvati da bi se dobili mjerni opsezi 1V, 2V i 5V, ako instrument ima Iv = 0,5 m A i Rv = 500 S2?

 $\begin{aligned} I) & V_2' = I_{V} \cdot (R_{V} + R_{I}) = I_{V} \cdot R_{V} + I_{V} \cdot R_{I} \\ & R_{A} = \frac{U_2 - I_{V} \cdot R_{V}}{I_{V}} = \frac{U_2}{I_{V}} - R_{V} = \frac{1}{9/5} \cdot r_{0}^{-2} A - 500 \Omega = 1500 \Omega = 1/5 \text{ k} \Omega_{V} \end{aligned}$

 $U_{2}'' = I_{0} \cdot (R_{0} + R_{1} + R_{2}) = I_{0} \cdot R_{0} + I_{0} \cdot R_{1} + I_{0} \cdot R_{2}$ $R_{2} = \frac{U_{2}'' - I_{0} \cdot R_{0} - I_{0} \cdot R_{1}}{I_{0}} = \frac{U_{2}''}{I_{0}} - R_{0} - R_{1} = \frac{2V}{95 \cdot 10^{3} A} - 500 \Omega - 1500 \Omega = 2 \frac{1}{2} \Omega = \frac{2 \sqrt{3} + 1}{2} \Omega = \frac{2 \sqrt{3} + 1}{2}$

 $|U_{2}^{""}| = I_{v}(R_{v} + R_{s} + R_{z} + R_{z}) = I_{v} \cdot R_{v} + I_{v} \cdot R_{s} + I_{v} \cdot R_{z} \cdot I_{s} \cdot R_{s}$ $R_{3} = \frac{U_{z}^{"'} - I_{v} \cdot R_{v} - I_{v} \cdot R_{s} - I_{v} \cdot R_{z}}{I_{v}} = \frac{U_{z}^{"'}}{I_{v}} - R_{v} \cdot R_{s} - R_{z} = \frac{SV}{Q_{s} \cdot S^{2} A} - 500 \Omega^{-1} \cdot S00\Omega^{-1}$

-2000 SZ = 6000 SZ = 6 L SZ

14. Koliki su gubitci kondenzatora kapaciteta

C=1000 nF sa tg(8)=0,008 pri naponu 1kV

frek vencije 50 Hz?

15. Na jevor napona u=[0,1+20 sin(wt)]V pribljučeni su paralelno univerzalni instrument za mjerenje izmjeničnog napona s odzivom na srednju uvijednost te instrument s odzivom na efektivnu vrijednost.

Kolika je apsolutna ruzlika uji hovih pokazivanja?

Zadatci za vježbu

1. Otpornost zice od bakra kružuog presjela od reduje se mijerenjem otpora i dimenzija na pripremljenom uzorku.

Ako su relativne mijerne nesigurnosti određivanja otpora, promjera i duljine žice redom 0,2%, 0,4% i 0,8%, kolika je relativna složena nesigurnost tako određene otpornosti materijala?

Matematicki model: $R = \rho \cdot \frac{e}{s} = \rho \cdot \frac{e}{D^2 \Pi} = \frac{4 \rho e}{D^2 \Pi}$ ZADANO: $\rho = \frac{D^2 \Pi R}{4 e}$

McR(R) = 0,2% = Mc(R) 100%

Mcz (D) = 0, 4% - Wc(D) 100%

Mca(1) = 0,8% = Mcle . 100%

 $M_c(P) = \sqrt{\left(\frac{3P}{3P}\right)^2 \cdot M_c^2(R) + \left(\frac{3P}{3P}\right)^2 \cdot M_c^2(D) + \left(\frac{3P}{3P}\right)^2 \cdot M_c^2(R)} = M_c(P) = \sqrt{\left(\frac{3P}{3P}\right)^2 \cdot M_c^2(R) + \left(\frac{3P}{3P}\right)^2 \cdot M_c^2(R)} + \frac{(3P)^2}{3P} \cdot M_c^2(R) + \frac{(3P)^2}{3P$

= V(\frac{0^2 \tau}{42})^2 Mc^2(e) + \left(\frac{20 \tau e}{42} \right)^2 Mc^2(e) + \left(\frac{20 \tau e}{42} \right)^2 Mc^2(e) + \left(\frac{20 \tau e}{42} \right)^2 Mc^2(e)

Mce (8) = Mc(P) - 100%

Mce(P) = 1 100% . He V (D)2. Mc(e) + (2R)2. Mc(0) + (-0.R)2. Mc(l)

=\ \frac{\text{0}^2 R^2 \cdot \mu^2(\ell) \cdot \langle \frac{1}{\text{0}^2 R^2} \cdot \mu^2(\ell) \cd

= \(\left(\frac{Mc(R)}{R} \cdot 100%)^2 + 4\left(\frac{Mc(D)}{D} \cdot 100%)^2 + \left(\frac{Mc(e)}{e} \cdot 100%)^2

 $M_{CR}(P) = \sqrt{M_{CR}^2(R) + 4M_{CR}^2(0) + M_{CR}^2(0)} = \sqrt{(0,2\%)^2 + 4\cdot(0,4\%)^2 + (0,8\%)^2} = 1,199\% \approx 1,15\%$

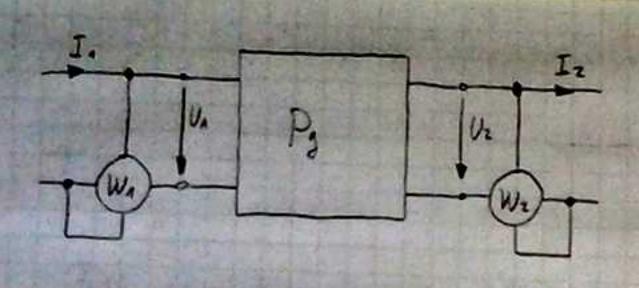
2. Pri umjeravanju ampermetra na mjernom opsegu 1A
dobivene pogrješke pri njegovom potazivanj pritazane
su tublično. Kolika je mjerena struja ako on
pokazuje 0,9 A?

T/A 0,1 0,2 0,3 0,4 0,5 0,6 0,2 0,8 0,9 1,0
P/mA 3 2-1-2 4 1 3 2-2-3

p = U12 - Upr

Upr = V12- p = 0,9A - (-2.103A) = 0,902 A,

3. Snagu gubitaka na četveropolu mjerimo kao razliku snaga na ulazu i izlazu. Ako je snaga od 680 W izmjevena vatmetrom Wn na ulazu u četveropol uz velativnu nesigurnost 0,5%, a snaga na izlazu 656 W izmjerena vatmetrom Wz uz velativnu nesigurnost 0,5%, kolika je mjerna nesigurnost snage gubitaka?

Matematicki model

Pg=Por-Piz

Por-690W uce(Por)=0,8%

Piz=656W Mce(Piz)=0,5%

Mc (P3) = \(\left(\frac{2P2}{2PUL} \right)^2 \land \land \la

4. Utpor trosila odreden je mjerenjem istosunjerne
struje koja njime prolozi i pada napona na njemu.
Kolika je relativna prosirena nesigurnost tako izmjerenog
otpora Upr (E) na razini povzdanosti 35% ako su
relativna umjerna nesigurnost i pripadni efektivni stupanj
slobode izmjerenog napona i struje redom o, 11% i
Vessu=22 te 0,12% i Vessz=11? Vrijed nosti pripadnog
obuhvatnog faktora tp(Vess) nalaze se u tablici.

Ve f4	2	5	10	15	20	25	30	20	40	10	阿 爾
to	4,30	2,57	2,23	2,12	200	201	3 . (		70	95	50

Matematicki model: R= =

Mc(R)= 「(3を)~ Mc(v)+(3を)~ Mc2(t)=「(生)~ Mic(v)+(生)がには)

NCE(R) = MC(R) - 100%

Mcr(r) = I . 100% . V = Mc(1) + I' Mc(1) =

= \(\left(\frac{\pi_c(\pi)}{\pi} \cdot \left(\frac{\pi_c(\pi)}{\pi}\) + \(\frac{\pi_c(\pi)}{\pi} \cdot \cdot \left(\pi)\) + \(\frac{\pi_c(\pi)}{\pi}\) + \(\frac{\pi_c(\pi)}{\pi_c(\pi)}\) + \(\pi_c(\pi)\pi_c(\pi)\) + \(\pi_c(\pi)\pi_

= \((0,11%)^2 + (0,12%)^2 = 0,202%

 $Veff(R) = \frac{Uce'(R)}{Uce'(R)} + \frac{Uce(R)}{Veff} = \frac{[0,202\%]^{2}}{[0,40\%]^{2}} + \frac{[0,42\%]^{2}}{[0,40\%]^{2}} = 20,36 \approx 20$

tp (veff(x)) = 2,09

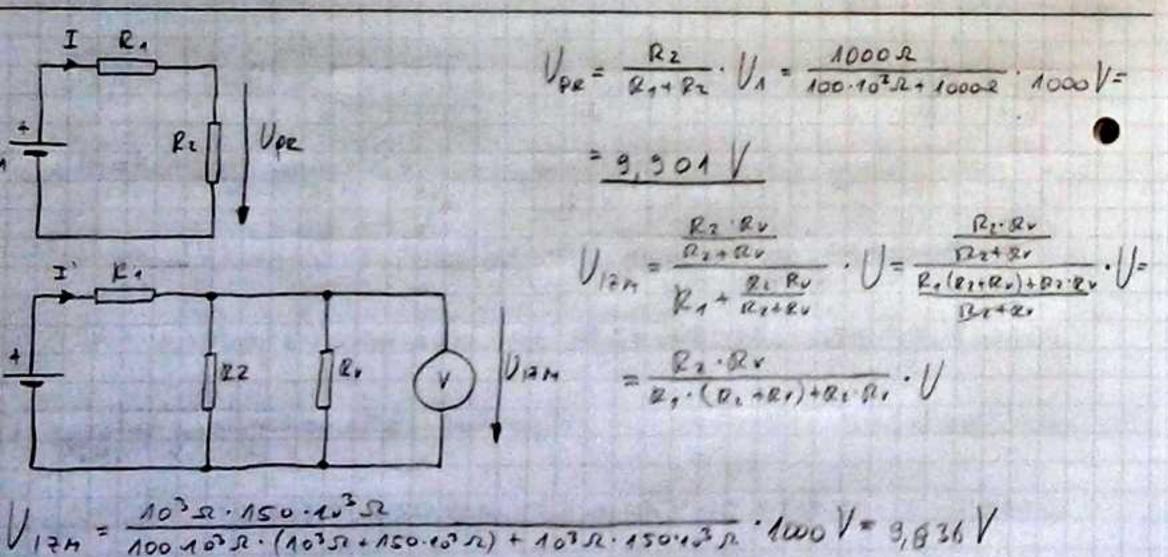
Upr = tp. Mce(8)=2,09.0,202 % = 0,422 %

5. Otpor jednog otpornika izmjeren je trima metodama:
U-I metodom, digitalnim omometrom i usporedbom s
poznativu otporom. Pritom su dobivene sljedeće
aritmetičke sredine i pripadna standardna odstupuja
sredine: 1,821 SL (11ms); 1,802 SL (6ms) i

• 1,785 \$2 (15 m.sz). Koja je najvjerojatnija vrijednost tog otpornika?

Za mijerenje istosmjernog napona Un=1000 V koristimo
otpovni i ko djelilo sustavljevo ad Rn=100 k i ki=1 k s.

Kolika relativna gogrješka nostaje pri mijerenju tog
napona na donjoj grani djelila voltmetrom unutrašnjeg otpora
150 k s?

P= VIZM - VPR = 3,836 V - 3,901 V = -0,065 V Pm = UPR 100% = -0,065 V 3,901 V 100% = -0,65 6% = -0,65 6% = -0,66 %, 7. Napon dijagouale neuravnote ženog mosta, kojeg

Spaja mo na vlaz pojačala nazivnog pojačanja kodí, mjerimo na izlazu pojačala digitalnim volt metrom na mjernom opsegu zo V. Poznati su nam sljedeci podaci: točnost pojačanja pojačala ± 2,6 te tožnost instrumenta ± (410° of reading + 4.10° of varge).

Ako smo voltmetrom izmjerili napon 4,568 V, izračunajte složenu standardnu nesigurnost Mc14)
Napoha dijagunale!

 $A = 60 \text{ dB} \qquad a_{1}(A) = 2,5 \text{ meV} \qquad McA = \frac{a(a)}{13} = 1,5 \text{ sol} V$ $V_{12} = 4,568 V \qquad a(V_{12}) = 4.70^{2} \cdot 4,568 V + 4.70^{2} \cdot 20V = 9,6272 \text{ meV}$ $A = 20 \log \left(\frac{V_{12}}{V_{VL}}\right) \qquad Mc(V_{12}) = \frac{a(V_{12})}{I_{3}} = 5,6232 \text{ meV}$ $V_{12} = \frac{60}{10} = 10^{2} \qquad Mca(V_{12}) = \frac{McL(V_{12})}{V_{12}} = 1,242 \text{ meV}$ $Materiatick: model: A = \frac{U_{12}}{V_{01}} = 2 \quad V_{01} = \frac{W_{12}}{A}$ $Mca(V_{01}) = \frac{Mca(A)}{Mca(V_{02})} + \frac{Mca(V_{02})}{I_{12}} = \sqrt{1,542} \cdot \frac{3}{10} V^{2} = \frac{1}{10} \cdot \frac{1}{10$

8. Kondenzator la paciteta 1/4 F ima relativnu mjernu nesigurnost 1%, a bondenzator bapaciteta o,2,4 Fina. relations mjerno nesigurnost 5%. Kolika je relativna mjerne nesigurnost kapaciteta hjihove serijske kombinacije rodnosno njihove paralelne konbinacije?

I) SERISSEI SPOS Matematicki model $C_{5} = \frac{C_{1} \cdot C_{2}}{C_{1} + C_{2}}$ $M_{c}(C_{s}) = \sqrt{\frac{2C_{s}}{2C_{s}}^{2}} \cdot M_{c}(C_{s}) + (\frac{2C_{s}}{2C_{s}}) \cdot M_{c}(C_{s}) =$ Mc (Cs) = \(\(\frac{C_2 \cdot (C_1 + C_2)^2}{(C_1 + C_2)^2} \right)^2 Mc^2 (C_1) + \(\frac{C_1 (C_1 + C_2)^2}{(C_1 + C_2)^2} \right)^2 Mc^2 (C_2) \) Mcr (Cs) = Mc (Cs) 100 %

Men((s) = C1.C2 100%. \(\frac{C2}{c1-c2} - \frac{C1c2}{(c1-c2)^2}).Nc (c1) + \(\frac{C1}{c1+c2} - \frac{C1c2}{(c1+c2)^2}).Nc (c1) = = \(\left(\frac{Nc(c_1)}{C_1}\cdot\)\frac{1}{(1-\frac{C_1}{C_1+C_1})^2} + \(\left(\frac{Nc(C_2)}{C_1}\cdot\)\frac{1}{(1-\frac{C_1}{C_1+C_1})^2} = NeR(C1). (1- C1+C1)2+ MER(C1). (1- C1+C1) = = V(1%) - (1 - 10-6 F)2 + (5%) - (1 - 0,2.10-6 F) = = 4,1699 % ~ 4,17%

I PARALELNI SPOO Materaticki model: C. Cp = C, + C. Mc (Co) = 1 (3co) - Nc(Co) + (3co) - Nc(Co) Ci = 12. Mc2 (C1) + 12. N2 (C1) MCR (Cp) = Mc(Cp) 100% = (4+(1)2 Mc2(Ca). (100%)2 + (4+(1)2 Nc2(C2)-(100%)2 = = \ \ \frac{c_1^2 \cdot (C_1 + C_1)^2 \cdot \mathbb{N}_c^2 (C_1) \cdot (100%)^2 + \frac{c_2^2 \cdot (C_1 + C_1)^2 \cdot \mathbb{N}_c^2 (C_1) \cdot (00%)^2 - \frac{c_2^2 \cdot (C_1 + C_1)^2 \cdot \mathbb{N}_c^2 (C_1) \cdot (00%)^2 - \frac{c_2^2 \cdot (C_1 + C_1)^2 \cdot \mathbb{N}_c^2 (C_1) \cdot (00%)^2 - \frac{c_2^2 \cdot (C_1 + C_1)^2 \cdot \mathbb{N}_c^2 (C_1) \cdot (00%)^2 - \frac{c_2^2 \cdot (C_1 + C_1)^2 \cdot \mathbb{N}_c^2 (C_1) \cdot (00%)^2 - \frac{c_2^2 \cdot (C_1 + C_1)^2 \cdot \mathbb{N}_c^2 (C_1) \cdot (00%)^2 - \frac{c_2^2 \cdot (C_1 + C_1)^2 \cdot \mathbb{N}_c^2 (C_1) \cdot (00%)^2 - \frac{c_2^2 \cdot (C_1 + C_1)^2 \cdot \mathbb{N}_c^2 (C_1) \cdot (00%)^2 - \frac{c_2^2 \cdot (C_1 + C_1)^2 \cdot \mathbb{N}_c^2 (C_1) \cdot (00%)^2 - \frac{c_2^2 \cdot (C_1 + C_1)^2 \cdot \mathbb{N}_c^2 (C_1) \cdot (00%)^2 - \frac{c_2^2 \cdot (C_1 + C_1)^2 \cdot \mathbb{N}_c^2 (C_1) \cdot (00%)^2 - \frac{c_2^2 \cdot (C_1 + C_1)^2 \cdot \mathbb{N}_c^2 (C_1) \cdot (00%)^2 - \frac{c_2^2 \cdot (C_1 + C_1)^2 \cdot (00%)^2 - \frac{c_2^2 \cdot (00%)^2 \cdot = \ \ \ \left(\frac{\mathcal{mc(c_1)}}{c_1} \cdot \left(\frac{c_1^2}{c_1 + c_2}\right)^2 + \left(\frac{\mathcal{mc(c_0)}}{c_2} \cdot \left(\frac{c_1^2}{c_2} = \left(\frac{\mathcal{mc(c_0)}}{c_2} \cdot \left(\frac{c_1^2}{c_2} = \left(\frac{\mathcal{mc(c_0)}}{c_2} \cdot \left(\frac{c_1^2}{c_2} = \left(\frac{\mathcal{mc(c_0)}}{c_2} \cdot \left(\frac{c_1^2}{c_2} = \left(\frac{\mathcal{mc(c_0)}}{c_2} \cdot \reft(\frac{\mathcal{mc(c_0)}}{c_2} \cdot \reft(\frac{\mathcal{mc(c_0)}}{c_2} \cdot \reft(\frac{\mathcal{mc(c_0)}}{c_2} \cdot \reft(\frac{\mathcal{mc(c_0)}}{c_2} \cdot \reft(\frac{\mathcal{mc(c_0)}}{c_2} \cdot \reft(\frac{\mathcal{mc(c_0)}}{c_2} \cdot \re = Nen(C1). C1+(1)2 - Nee(C1). (C1+(1)2 = = \(\left(196)^2\)\(\left(\frac{10^6 F}{10^6 F} + 0,2.45^6 F\right)^2 + \(\left(5\%)^2\)\(\left(\frac{0,2.45^6 F}{10^6 F} + 0,2.45^4 F\right)^2 = = 1,1785%= 1,18%. 9. Za mjerenje istosmjernog napona Va koristimo otpornicto djelilo omjeva 1:10 sastavljeno od R1=9002 i R2=10052. Alo Zelimo da relativna mjerna nesigurnost omjera dijeljebja bude 0,1%, a relationa mijerna nesigurnost otpora Rz iznosi 0,02%, kolika je dozvoljena imjerna nesigurnost otpora R.?

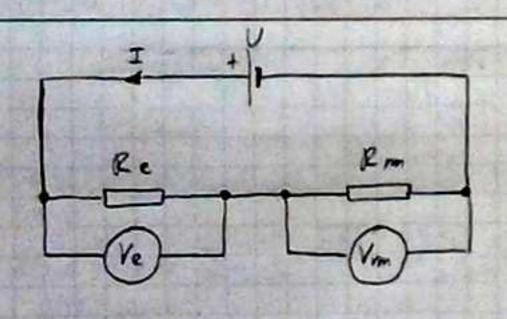
```
Matematicki model
                                                                                                                K = R2
        Mc (K) = \(\frac{3k}{3k_1}\)^2 Nic (R) = \(\frac{3k}{3k_2}\)^2 Nic (R)
                                   = V( (R++R1)2) Mc(K1) + (1-1R+R1)-1-R1)2 Mc(R2)
    MCR (K) = MC(E) . 100%
 = \ \ \frac{\(\mathbb{R}_1 = \mathbb{P}_2 \\ \mathbb{R}_2 \\ \mathbb{P}_2 \\ \mathbb{R}_1 \\ \mathbb{P}_2 \\ \
                          = \ \ \left(\frac{Mc(R_1)}{R_1} \cdot 100%)^2 \cdot \frac{R_2}{R_1 + R_2} \cdot \cdot \left(\frac{R_2}{R_2} \cdot 100%)^2 \cdot \left(\frac{R_1}{R_1 + R_2}\right)^2 =
Mce (E) = V Mca (R1) · (en+ P2)2 + Men (R1) · (R1+ P2)2 /2
  Mce (k) = (R1) (Mcr (R1) + Mce (R1))
    (R1+R2): MCR(K) = Mcn(R1) - Mcn(R2)
                   Man (R1) = V(1+ R2) Min(E)-Min(Re) =
                                                                 = \ \ \ \( 1+\frac{1001}{9000} \right)^2 \ \ \( 0,14/3 \right)^2 - \( 0,024/3 \right)^2 =
                                                                  = 0,1053%
      Mc (R1) = MCR (R1) · R1 = 0,1003/3 · 90052 = 0,9837 120,98412/
```

10. Deset jednokih otpornika, nativne vrijednosti Aka i Mijerne nesigurnosti 100 msz, spajamo u serijo kako bismo dobili otpor od 10ks. Kolika je relativna mjerna nesigurnost toko ostvarenos otpora?

Mc (Ri) = 100 m Se, Rj = 1252. $Mce(Ri) = \frac{Mc(Ri)}{Ri} 100%$ = 100.10° R . 100 % = 0,01% Matematicki model: Rux = \(\sum Ri = 10 Ri Mc (Ruz) = \ \(\sum_{\alpha_{\beta}}^{\beta \colon = V10. Mc (Ri) = Mc (Ri). V10 MCR(RUE) = Mc(RUE) - 100% = Mc(Ri) · 100 % = = 100.103 st. \100 % = 103. \100% = 900316% 11. Otpornik nazivne vrijednosti kn=100 2 uspoređuje se s etalouskim otpornikom iste nazione

vrijednosti tako da se, uz njihov serijski spoj,
dvama voltmetrima istodobno mjere padovi napona
na oba otpornika. Poznati su nam podaci o etalonu:
otpor R = RN (1-4,5.10°), proširena nesigurnost

U(R)=2,5 ms2, obuhvatni faktor k=2 i pripadni
efektivni stupnij slobode vetf=13. Nakon ponovljenih
mjerenja dobili smo aritmetičke sredine napona,
izmjerenih na mjerenom i etalonskom otpornika,
vedom 0,999853 V i 0,999736 V, čije so složene
standardne nesigurnosti redom 76pV i 55pV, a
Vetf=11 za obje vrijedvosti. Efektivni stupanj
slobode vetf mjerne nesigurnosti mjerenoz otpornika
iznosi:

Re= Rn. (1-4,5.10°) U(le)= 2,5 ms

Ru=1008, ke=2, Veff (Re)=13

Um = 0,909 853 V Mc(Um)= 76,0 V

Ve = 0,009 736 V Nc(Ve) = 55 MV

reffu=11

Matematick: model:

U= Ve + Um

Mc (U) = \(\left(\frac{\partial U}{\partial Ue}\right)^2 Mc(Ue) + \(\frac{\partial U}{\partial Ue}\right)^2 Mc(Um) = \(\left(\frac{\partial U}{\partial Ue}\right)^2 Mc(Um) = \(\left(\frac{\partial U}{\partial Ue}\right) + \frac{\partial U}{\partial Ue}\right) = \(\left(\frac{\partial U}{\partial Ue}\right)^2 Mc(Um) = \(\left(\frac{\partial U}{\partial Ue}\right) + \frac{\partial U}{\partial Ue}\right) + \frac{\partial U}{\partial Ue}\right) = \(\left(\frac{\partial U}{\partial Ue}\right)^2 Mc(Um) = \(\frac{\partial U}{\partial Ue}\right) + \frac{\partial U}{\partial Ue}\right) + \frac{\partial U}{\partial Ue}\right) + \frac{\partial U}{\partial Ue}\right) = \(\frac{\partial U}{\partial Ue}\right) + \frac{\partial U}{\partial Ue}\right) + \frac{\partial U}{\partial Ue}\right) = \(\frac{\partial U}{\partial Ue}\right) + \frac{\partial U}{\partial Ue}\right) + \frac{\partial U}{\partial Ue}\right) + \frac{\partial U}{\partial Ue}\right) = \(\frac{\partial U}{\partial Ue}\right) + \frac{\partial U}{\partial Ue}\right) + \frac{\partial U}{\partial Ue}\right) + \frac{\partial U}{\partial Ue}\right) = \(\frac{\partial U}{\partial Ue}\right) + \frac{\partial U}{\partial Ue}\right) + \frac{\parti

= V(55.156V) + (76.156V) = 93,814 mV

Veff = Uch (ve) + Uch (ve) = (33,814.15") + (36.45cV) 4 = 20,04,

Veff veff veff veff veff 11

12. Istosmjernu struju trošila određujemo mjerenjem pada napona na poznatom otporu. Ako su aritmetička svedina, pripadna nesigurnost i efektivni stupunj slobode za napon vedom (0,3198V; 0,3mV, 11), a za otpor redom (0,11222, 0,18m2, 15), koliko iznosi složena studavdna nasigurnost mjerene struje?

Materiati čki model: $I = \frac{U}{R}$ $Mc(I) = \sqrt{\frac{(2I)^2}{(2U)^2}} \cdot Mc(U) + (\frac{2I}{(2R)^2})^2 \cdot Mc(R) = \sqrt{\frac{1}{R^2}} \cdot Mc(U) + (\frac{-U}{R^2})^2 \cdot Mc(R) = \sqrt{\frac{1}{(0,1072\,R)^2}} \cdot (0,3405^3 V)^2 + \frac{(0,3408V)^2}{(0,4072\,R)^2} \cdot (0,148\cdot 40^3 S^2) = 25,292 \, \text{mA} \approx \frac{5,3 \, \text{mA}_{II}}{(0,4072\,R)^2}$ 13. Napon izvora izmjeven je 12 puta v istiva vujetima, digitalnim voltmetrom s prikazom 5 1/2 znamenke i granicama pogrješaka $\frac{1}{2}(1.10^{11}) \cdot 0$ of reading + 6.10 of rarge, na mjeraom opsegu

1V. Aritmetička svedina svih rezultata bila je 0,78617V, a standardno odstupanja (pojedine vrijednosti) 0,6 mV. Kolika je složena standardna nesigurnost Mc tako izmjevenog napona?

N = 12 a=±4 100.0,73614V+6.104.1V=914,4564V M2 = = = 527,961 mV $M = \frac{S}{\sqrt{n}} = \frac{0.6.15^{\circ}V}{\sqrt{12}} = 173,205 \,\mu V$ Mc(U)= Vui + M2 = 1(527,961.156V)2 + (173,205.166V)2= = 555,646 pl ~ 0,56 ml 14. Od ukupno 3000 otpornika nazivne rrijednosti 1000 se i dozvoljenog odstupanja od nazivne vrijednosti do =0,5% uzeli smo uzorak od 60 otpornika. Koliko c'e otpornika, od uzupne kolicine, odstopati vise od dozvolje nog, ako je avit metička svedina vzorka 999 SZ, a standarduo odstupanje uzorka z,1 sz?

RN=1000 SZ I 0,5%

N=3000

Z=339R

RN= 1000 12 = 5 12

B- Fbs. 2 > 33275 R + kpis < 100552 => kpz = 1,96

=>kp1=2,576

99952 + 2,576-2,152 = 1004,452 V

3992-1,06-2,152=994,8912≈90521

 $P(x) = 1 - \left(\rho \left(-k_{p_{2}} \le \overline{R} \le k_{p_{1}} \right) + \frac{1}{2} \left(\rho \left(-k_{p_{3}} \le \overline{R} \le k_{p_{1}} \right) - \rho \left(-k_{p_{3}} \le \overline{R} \le k_{p_{1}} \right) \right)$ $= 1 - \left(\frac{\rho \left(-k_{p_{1}} \le \varepsilon \overline{R} \le k_{p_{1}} \le \right)}{2} + \frac{\rho \left(-k_{p_{1}} \le \varepsilon \overline{R} \le k_{p_{1}} \le \right)}{2} \right)$ $= 1 - \frac{0.35 + 0.93}{2} = 0.03 = 3\%$

 $N_X = P(x) \cdot N = 30$

Nx = P(x) · N'= 1,8 = 2

Nxuz = Nx + Nx = 90 - 2 = 32.

Otpor jednog otpornika mjeren je U-I metodom pomoci ampermetra razreda toinsti o, z na mjernom opsegu 1,5 A te minivoltmetrom regreda toinosti 0,2 Na mjernom opsegu 150 ml. Mjerenje je provedeno vise putu kad struju ad (0,3; 0,6; 0,2; 1,2;1,5) A Pri tom su dobivene sljedeće srednje vrijednosti pada napona na mjerenom otporniku: (29,7;55,45;83,2; 119,05;149,9) mV. Le pretpostaveu da vrijednost otpora nije strujno ovisna na području primjenjenih struja, koja je najvjevojatnija vrijednost mjevenoz otpornika?

I /A U/mV
$D = \frac{U_0}{2} = \frac{2917m}{23A} = 9900 m S2$
$\frac{1}{2} \frac{0.3}{0.6} \frac{20.45}{59.45} = \frac{11}{2} = \frac{50.65}{0.64} = 99.083 m R$
D = = - 09, 111 m/s
D = = = - 12 P 39,2083 A 36
$\frac{1}{5} \frac{1}{1,5} \frac{1}{148,9} \frac{1}{85} = \frac{1}{75} = \frac{118,60}{1,50} = 99,2667 = 99,267 = 99,267 = 99,267 = 99,267 = 99,267 = 99,267 = 99,267 = 99,267 = 99,267 = 99,267 = 99,267 = 99,267 = 99,267 = 99,267 = 99,267 =$
R= ☆ ご Ri = ☆ ご Ri = 99,1339ms
$S_{1} = R_{1} - R_{2} = -0,1339 \text{ ms}$ $P_{1} = \frac{k}{5.2} = \frac{10^{-6}}{(-0,1339 \cdot 10^{5} \cdot 10)^{2}} = 55,7799 \frac{1}{2}$
Sz = Rz - R = -0,0506 ms Pz = 52 = (-0,0506 x6352)2 = 390,5201
$S_{2} = R_{3} - \overline{R} = -0.0228 \text{m} \Omega$ $P_{3} = \frac{k_{2}}{S_{3}^{2}} = \frac{10^{-6}}{(-0.0228 \text{m} \Omega)} = 1923,6658 \frac{1}{2^{2}}$ $S_{3} = R_{3} - \overline{R} = -0.0228 \text{m} \Omega$ $P_{3} = \frac{k_{2}}{S_{3}^{2}} = \frac{10^{-6}}{(-0.0228 \text{m} \Omega)^{2}} = 1923,6658 \frac{1}{2^{2}}$
$S_{13} = R_{13} - \overline{R} = 0,0744 \text{ n} - \Omega$ $O_{1} = \frac{2}{5 n^{2}} = \frac{20}{(0,0744 \cdot 45^{3} \Omega)^{2}} = 160,6567$ $S_{13} = \frac{2}{5 n^{2}} = \frac{20}{(0,0744 \cdot 45^{3} \Omega)^{2}} = 160,6567$
$S_{5} = R_{5} - \overline{R} = 0,1328 \text{ n. }\Omega$ $P_{5} = \frac{E}{SS^{2}} = \frac{10^{6}}{(0,1328 \cdot 45^{5})^{2}} = 56,7027 = 1/8^{2}$
SS - KS W OLAS TO WAL
$k = proizvoljan broj, npr k = 10^6$
÷ p.
R = = = 32,1146 m SL,
-Eli